

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Razpad Turčije.

Kaj naj pišemo? Proti vojni ne smemo pisati, ker bi nas konfiscirali. Za vojno ne moremo pisati — ker je to proti našemu prepričanju. O vojni pisati je težko, ker prihaja le malo poročil. Kaj naj torej pišemo: resnice pisati ne smemo laži nečemo.

Doslej smo še smeli povedati sem in tja kako resno besedo. Saj tudi v višjih krogih ne morejo biti tako slepi, da bi ne videli resnice. In končno živimo v »svobodni« državi. In tudi pogosto poudarjamo, da smo svobodni državljani. Seveda so to le besede — ampak marsikdo verjame, da je to res.

Kar se tiče nas in Balkana smo dovolj pojasnili. Danes bi menda že marsikaterih stavkov iz prejšnjega tedna ne smeli ponatisniti. Toda danes ni treba več mnogo pojasnjevati, ker danes vsi vemo, kako je. Tako jasno resnico v javnosti ni mogoče z nobenimi konfiskacijami uničiti. Ona živi med narodom in se širi od ust do ust. Tudi ako bi najeli in plačali ljudi, da bi pisali po volji vlade — bi to ne imelo nobenega uspeha. Ljudstvo ve, pri čem je. Leta 1908, je bilo za nas dober zgled — iz katerega smo se malo naučili. Že štiri leta raste draginja, ki jo čutijo vsi sloji: gospoda, uradništvo, delavci in kmetje. Zato gledamo vsi s skrbnimi očmi bodočnosti nasproti.

Toda pustimo domače razmere in pojdemo rajše zopet na Turško. O Turčiji smemo pisati — saj ni več naša zaveznica.

Vsak teden smo podajali kratek pregled dosedanjih uspehov. Ta teden bi bilo težko podati vse, kar se je zgodilo. Največji dogodek je bil padec Bitolja — toda v velikosti sedanjih dogodkov smo ga komaj znali primerno oceniti. Ako je Kumanovo prineslo srbski armadi svetovno slavo — je položil Bitolj zlat venec zmage na prapor mlade srbske armade. — Pravimo mlade — kajti srbska armada je stara šele nekaj let. Leta 1804, ko je nastala v Srbiji prva vojna za osvoboditev — je Karavorgje imel okoli sebe le navadne ljudi, ki so bili oboroženi. Počasi je bil cel narod oborožen in je bil vsak mož — vojak. Tudi za časa prevratov leta 1889, in pozneje še ni bilo prave armade. Ona armada, ki se je borila leta 1885, je bila za silo. Šele od tedaj se je začela srbska armada razvijati in Evropa ni niti slutila, kaka sila leži v nji. Leta 1908, se je svet čudil, da si upajo Srbi sploh o vojni govoriti — vsako srbsko zahtevo se je smatralo za predznok — zdaj pa vidimo, kako so se imenitno izkazali. To je uspeh narodne armade.

Enako je bilo z bolgarsko armado. Toda o tem se nismo namenili pisati. Govorimo o tem le mimogrede, ker hočemo pisati o razpadu Turčije in so te armade povzročile njen razpad. — O bojih pri Čataldži smo pretekli teden mnogo čitali — pa nič jasnega. To je razumljivo — saj poznamo bolgarsko moč, čnost. Niti oni ne vedo kaj posebnega poročati, ki so na bojišču in razni poročevalci so veseli, če dobe sploh kako snov, da morejo napisati članek za svoj list. — Vesti o premirju niso bile posebno vesele. Razvadili smo se in si nismo mogli misliti, da bi Bolgari ne šli na Carigrad. Zato nas je tem bolj razveselilo, ko smo slišali, da Turki žele nadaljevati vojno. Bolgari niso imeli nič proti temu in boj

se je tako začel. Ako ne pride kaj vmes — lahko trdimo, da bodo Bolgari do nedelje v Carigradu.

Kaj je Bolgare ustavilo na njih poti — je težko uganiti. Nemški listi so vesti o premirju razlagali tako, da je bolgarska armada izčrpana in da bi se lahko vojna sreča trenutno izpremenila — ako bi Turki zbrali svoje moči in dobro pritrsnili. Ako bi... Seveda: ako bi... Ako bi nas gospod drž. pravnik ne konfisciral, bi tudi kaj drugega pisali, namesto — o razpadu Turčije.

Pardon — zopet smo zašli na »domače polje« — zato pojdemo rajši zopet na »bojno polje«. Tam je vsakemu prosto, da se bojuje.

Torej mi ne verujemo, da bi bila bolgarska armada izčrpana, pač pa je potrebovala nekoliko počitka po tako velikih in slavnih zmagah. Tudi se nam zdi, da je bilo nevarno za armado iti v kraje, kjer je divjala kolera, kajti kolera je hujši sovražnik — nego Turek. Kolera lahko pokosi tudi velike junake. (Cenzura je n. pr. tudi hujši sovražnik, ker... pardon, o tem ne bomo pisali.) Treba pa je pomisliti, da so pogajanja za Bolgare zelo važna, kajti glede Carigrada se je reklo, da ga balkanska zveza prepusti vo-
lji — velesil.

In tako pridemo do razpada Turčije.

Da je evropska Turčija danes razpadla, o tem ni več dvoma. Kaj je povzročilo njen razpad?

Lahko bi podali cel pregled umirajočega polumeseca — dvesto let je že padala Turčija z onih višav, kamor se je povzpela v 16. veku. Dvesto let je propadala.

Bolj ko so rastle v Evropi narodne kulture — bolj je bila oslabiljena. Vstaje so pretile na vseh straneh. Vstaje? Zakaj? Zato ker narodi niso imeli pravic in ker Turčija ni znala napraviti reda. Znano je, da je bil v Turčiji Turek edini gospodar — vsi drugi so bili sužnji »raja«. Ko se je ta raja zavedel svojega revnega stanja — se je začel razpad Turčije.

Turki so si nekaj podvrgli Balkan: 1. Ker je bilo bizantinsko cesarstvo preveč trhljeno, da bi se jim moglo braniti.

2. Ker so bili balkanski narodi ob času njih prihoda razdruženi, nesložni in v boju med seboj.

Kakor hitro so se ti narodi združili in zložili svoje sile — je prišel — konec Turčije.

Turška vlada ni zamudila nobenega trenutka, da je ščuvala narod proti narodu. Albance je imela za to, da so morili Srbe, Grke je ščuvala proti Bolgarom itd. Ko so narodi spoznali, kako trpe vsi zavoljo enega, so se združili in prišel je razpad. — Turki so mislili, da se bodo rešili z nasiljem. To je bil program mladoturkov. Dosegli so ravno nasprotno: med narodi je rastle nezadovoljnost — rastle so nemiri — prišlo je do vojne — in bilo je konec Turčije.

Turki so upali na svojo armado. Kakor ni bilo reda drugod, ga tudi v armadi ni bilo. In kaj je armada brez reda? Res je bilo mnogo orožja, mnogo moštva — toda reda ni bilo. In končno: v tej armadi so bili tudi kristjani. — Armada ni bila enotna. Vojaki so vedeli, da so Srbi in Bolgari njih rodní bratje. In v odločilnem trenutku so se rajše udali.

Torej da na kratko ponovimo: razpad je bil v tem:

Zdajci pa je sklenila roke, kakor da bi prosila.

»Žileti je šest let! Moji hčeri Žileti je šest let! Lepa je, drobna, plavalasa in mila. Modre oči ima. Njeni lasje so zlati: padajo ji na rame in na vrat. Pravi mi: — Mamica, kako rada te imam! pa zaspi zvečer v mojem naročju. Ničesar ne ve o mojem življenju, a vendar razume, da mi je hudo. Njeno srce ji pravi, da imam žalosti čez vrh glave. In ko vidi, da mi je težko, me objame, in meni ni nič več hudo; srečnejša sem od kraljice, kadar jo spravljam v njejo malo posteljico. Vidiš, takšna je. Ali si ti Žileti?«

Spričo te tako globoke in resnične bolesti je obšla Žileto tolika zmedenost, da je pozabila vse lastne muke in skrbi in začutila, kako se ji zalivajo oči s solzami sočutja.

»Ah, gospa,« je zajecelala, »ako trpite sami, zakaj potem sovražite mene, ki tudi trpim?«

Toda Margentina je očividno ni bila slišala.

»Če ti nisi Žileta, kje je potem ona? Nisem je videla danes, niti včeraj, niti predvčerajšnjim, niti vse neštete dni, ki so bili prej. Kje je moja hči? Iščem jo pa je ne najdem. Kje je moja hči? Kdo mi jo je vzel? Vedela bi, če bi bila mrtva. Ne recite mi, da je mrtva. Pogostoma sem slišala glasove, ki so me vodili proti njej, toda v trenutku, ko sem se približala cilju, so se dvignile vselej neprekoračljive zapreke. Pariz mi jo skriva. Franc mi jo skriva. Ni dvoma, da jo hoče imeti v svojo zabavo. Najprej mater, potem hčer. Kadar ji ugrabi čast, jo bo zavrgel, kakor je prej zavrgel mene, poteptano, okrvavljeno in izgnano. Franc! Franc! Plačal boš svoje zločine. Lepota se bo maščevala. Ljubez se

bo maščevala. Pride ženska, ki bo maščevala device, ki si jih strl kakor igrače.«

»Gospa,« je povzela Žileta z neskončno krotkostjo, »zakaj obupavate nad tem, da bi našli svojo hčer? Morebiti jo najdete prav kmalu.«

Toda blazničino razpoloženje se je bilo že izpreverglo.

Zagrohotala se je.

»Pst!« je dejala čisto tiho. »Saj mi jo bodo privedli nazaj... Nekdo je prišel in mi rekel: Stori to, pa ti privedem tvojo hčer. Storiš bom kakor rečeš, in čakala.«

Deklica je zasluhila v teh temnih besedah skrito pretnjo. Polujasno je začutila strašno past, v kateri ji je usojeno umreti.

»Kaj pa je zahteval tisti človek od vas, da vam vrne hčer?« je vprašala s prisiljeno trdnim glasom.

»To, da te mučim,« je odgovorila Margentina mrzlo, »da te čuvam ljubosumneje od zaklada in storim, da boš pretrpela tisoč smrti, preden res pogineš. To je vse, kar sem obljubila.«

»In to boste storili?«

»Namesto odgovora je začela ostro hihitanje.«

»Gospa! To krutost hočete storiti, samo zato, ker vam jo je ukazala ženska, ki me sovražijo? Samo zato?«

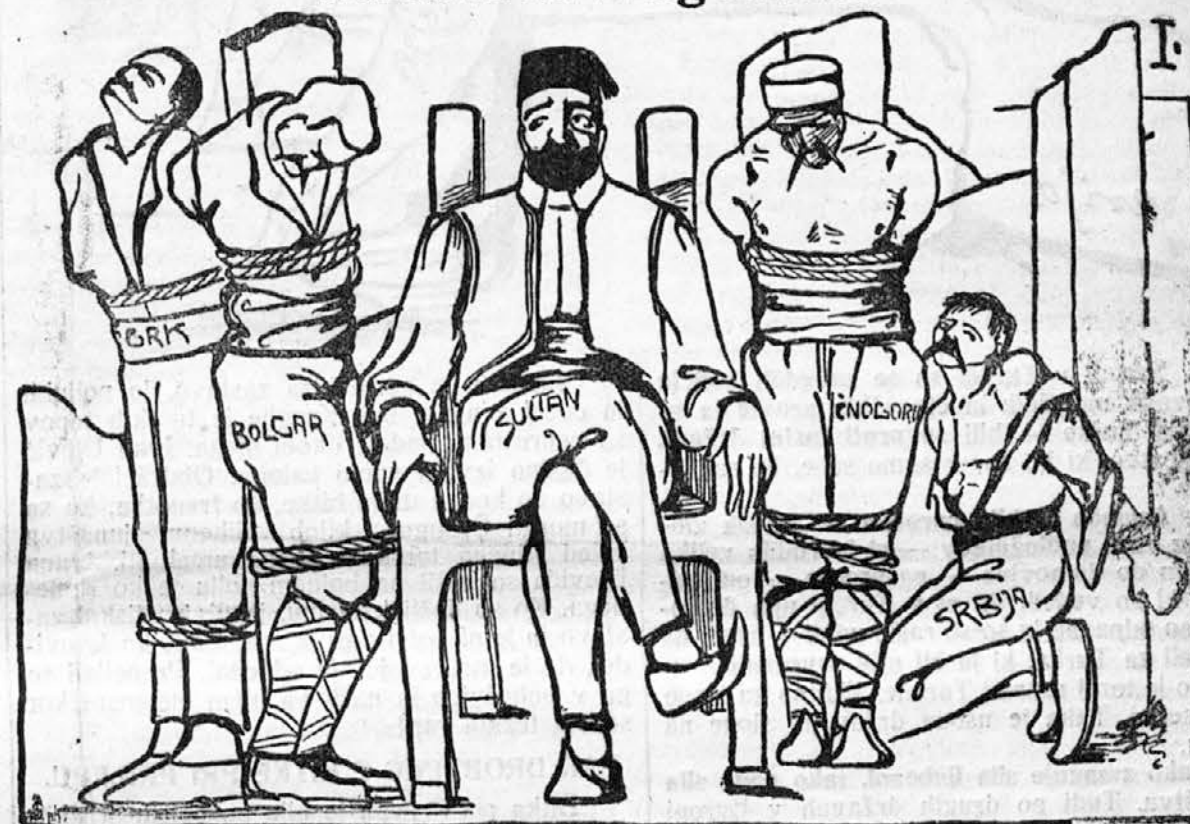
Margentina je zmajala z glavo:

»Ne, ne. To storim zato, ker te mrzim in ker se s tem, da mučim tebe, osvetim njej, ki je mučila mene, ker se s tem osvetim tvoji materi!«

»Moji materi!«

Ta vzkril je drhtel tako čudno, da je Margentina vztrepetala; žarek razuma je prešinil noč njenih možganov.

Sultanova mogočnost.

Sultan je tako govoril: Dobro vas sem izpikoril, vas na stebre sem privezal — lahko vam bi glave rezal; — jaz mogočen sem gospod in mogočen je naš rod! Ko bi nam se poljubilo — davno vas bi konec bilo, milost vam smo izkazali in vas malo privezali, da bi nam se ne uprli — in miru nam ne razdrli.

Dobro, dobro vas poznamo, kar pod sabo vas imamo — duše vaše so uporne, vaše sile pa so borne; še predobro se godi, vam, kristjanski moji psi. Nič ne upajte pomoči, nihče kos ni moji moči; kralji, vojvodi, vladarji, diplomati in cesarji — moji so prijatli znani, in zato na moji strani.

Vem, da upate vi nanje, toda, to so prazne sanje, Petsto let že vam vladarim in vam modro gospodarim, slavna naša je država, cel svet polni naša slava. Naši dedje so sloveli: Z Azije so pridrevli, Carigrad z naskokom vzeli — bili strah Evropsi celi.

Vas smo zmagali za šalo. Malo vam je pomagalo, da ste vojske skupaj zbrali, proti nam jih v boj poslali. Šle naprej so čete naše — slavni jih vodili paše, nesli slavo so preroka do zahoda in iztoka — Siget, Dunaj, Peč, Ljubljana, tam je naša šiba znana.

Tja hodile naše čete — so pogosto na posete, tresel se pred nami svet celih dolgih 500 let. — Tudi dandanašnje dni se Evropa nas boji — in krotiti vas pomagajo, ker to miru je podlaga. Torej mirno potrpite, misli uporne zapustite, ker ste meni vi podložni — in za vlado niste zmožni.

Srb (zase):

Ko bi roka prosta bila — bi na mestu ga ubila.

Črnogorec (zase):

Ako se osvobodim — glavo mi s pestjo zdrobim.

Bolgar (zase):

Če odnehajo vezi, ej, gorje ti, sultan ti.

Grk (zase):

Če se bomo razvezali — mi ti bomo pokazali.

Sultan:

Slabe imate okove, poskrbimo vam za nove. Ker reformi si želite, lahko jih od nas dobite; take bomo napisali, da vas bomo bolj držali.

So innaki se zganili, se okov oslobodili — skup na Turka se zagnali in ga v Azijo poslali: »Pada tvoja moč tiranska vstaja svoboda balkanska.«

(Konec vlet na drugi strani.)

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Blaznica se je bila zleknila po preprogi, kakor da bi sanjarila.

Žileta je zbrala ves svoj pogum:

»Gospa, ime mi je Žileta. Žileta je čedno ime, kaj?«

Takrat pa je Margentina skočila kvišku in planila nad njo.

Z žilavimi rokami jo je prijel za zapestji, iztegnila vrat in približala svoje lice obrazu mlade deklice.

»Lažnjivka! Lažnjivka!« je zarjula. »Ti grda, peklenska zel! Žileta! Ti da se imenuješ Žileta, ti? Drzni se ponoviti to! Samo enkrat še reci! Samo enkrat te naj še slišim izbruhniti to bogokletno laž!«

»Gospa!«

»Ti da si Žileta! Proč od mene! Ali mi sliši, da sem blazna?«

Z besno gesto je zasadila svoje prste, podobne krepklem, v dolge, plave dekličine lase, tako da je reva zakričala od bolečine.

»Poslušaj,« je povzela s sikajočim glasom. »Ali si ti moja hči?«

To reka, se je zakrohotala, gledaje jo s svojimi norimi očmi, v katerih je švigal smrtonosen plamen.

»Ali si ti moja hči! Ne upaš si reči, ne upaš si videti, da si ne upaš reči! Ah, ah, da ti praviš, da si Žileta, pa nisi moja hči!«

Zdaj se je zdelo, da jo da preišlija in se zbira. Stopila je var korakov v stran.

»Moji materi!« je vzklila Žileta in sklenila roke. »Torej jo vi poznate!«

»Kaj pa, da jo poznate!« je rekla blaznica v izbruhu sovraštva. »Kako je ne bi poznala! Poslušaj, ljubila sem njega, ki me je ljubil, ime mu je bilo Franc, toda ta ženska — tvoja mati — je prišla vmes — in odtistihdob sem plakala. Zdaj vidiš, da jo moram sovražiti.«

Te brezvezne besede so prestrašile Žileto. »Blazna je!« je zamrmrala sama pri sebi.

Margentina pa jo je prišla za obedve roki in jih stisnila na svo moč.

»Kako ne bi poznala tvoje matere! Ona mi je prinesla pismo! Pismo, v katerem mi je Franc sporočil, da me ne ljubi več! Ona je sedela Francu na kolenih, ko sem ga videla, kako je pil in se smejal s svojimi prijatelji. In ti me vprašaš, ali poznam tvojo mater! Ti si blazna!«

To rekla se je zasmejala z zlovesčim smehom.

Njeni skrčeni prste so stiskali Žiletine roke v zapestjih tako besno, kakor da jih hočejo zdrobiti.

Deklica je napela vse sile, da bi se ji izvila.

»Blazna je! Blazna!« je mrmrala sama pri sebi. »Umorila me bo!«

Napela je vse moči in zaklicala z glasom, polnim groze:

»Manfred! Manfred! Na pomoč!«

To ime ji je prišlo na ustnice samo od sebe, ne da bi ga bila hotela izgovoriti.

Blazna ženska pa jo je stisnila še krepkeje za roke.

Žileta je zajecelala s šibkim glasom in se zgrudila na kolena; nato se je zrušila na tla, onesevščena od groze še bolj, nego od bolečine.

24. novembra: Narodna Citalnica v Krškem (čisti dobiček koncerta) K 46.16, Antonija Cizeljeva, Polzela, nabrano med poljedelci K 27.42, Peter Šetina, trgovski sotrudi, Sevnica K 55, A. Kajfež, veletržec z vinom, Kočevje, poslal nabrano K 300, skupaj K 35.053.51.

Sokolski zlet v Belgrad in Sofijo leta 1910.

V Zagrebu nas je pričakoval br. Hanuš, nekdanji učitelj ljubljanskega Sokola. Ob 8. uri zvečer smo se zbirali na državnem kolodvoru. Pozdravili smo se s starostjo Metliškega Sokola br. Makarjem, ki je prišel čez Karlovec. Začujmo vojaški mirozov. Radeckijeva koračnica je nam Kranjcem prijetno udarjala na uho. Kmalu nato se začuje druga godba. Prihajal je Zagrebški Srbski Sokol s fanfaro na čelu. Mnogo srbskega občinstva je spremljalo sokole na kolodvor, stiskali so jim roke, želeli jim srečno pot v Belgrad in daljno Sofijo. Ob jutranji zori smo se že vozili globoko dol po rodovitni Slavoniji. Občudovali smo obširna žitna polja, velike čede konj, govedo, po hrastovih gozdovih prešči trupe, po zelenih planjavah brezštevila gosi. Nad nami pa so se vozili, kakor na Kranjskem jastrebi — štorke. V Zemunu so nam pregledali potne liste, zapisati smo morali imena, poklic in bivališče vsakega slovenskega udeleženika. Oddahnili smo se, ko je vlak odpihal iz Zemun na čez železni savijski most v Belgrad.

Na belgrajskem kolodvoru nas je pričakoval ob 7. jutraj zastopstvo srbske Sokolske zveze, Dušana Silnega, mnogo častnikov z vojaško godbo na čelu in mnogo občinstva. Nato nam je bilo odkazano stanovanje v višji deklški šoli. Vhod je stražil vojak. Popoldne smo odšli z razvito zastavo ljubljanskega Sokola na zbirališče za spreved. Civilno občinstvo se je zastavi odkrivalo, častniki in vojniki so salutirali. Na zbirališču pred hotelom »Slavija« smo našli češko Sokolstvo, bilo jih je 700. Prijazno nam je stiskal roke dični starosta češke Sokolske zveze brat dr. Scheiner. Veseli so bili našega prihoda navzoči odlični voditelji češkega Sokolstva: načelnik zveze, ljubljani dr. Jindra, Vaniček, nadalje tajnik zveze br. Mašek, ter bratje Havel, Bilek, dr. Novotny in Heller. V sprevedu so igrale srbske vojaške godbe in sokolske fanfare. Pred vseučiliščem nas je pozdravil belgrajski župan Kosta Glavinic. Odtod smo odkorakali na telovadišče. Javna telovadba se je vršila v notranjinski starodavne trdnjave Kalimegdan. Pri vходу smo pasirali mnogo utrd in mnogoštevilne straže. Telovadišče je bilo okrašeno z obširnimi tribunami, kraljevim pavilonom in slovanskimi zastavami. Praporščaki češki, slovenski, srbski in hrvaški smo bili dirigirani na obe strani pred kraljevo tribuno. Zbralo se je na tisoče občinstva, službe prosti vojniki in vojni akademiki z vojaškimi godbami na severni tribuni. Na dano znamenje je vse utihnilo. Začelo se je drdranje vozov. Krasni vranci so se povzpeli za nami. Iz dvornih ekvipaž so stopili v paviljon kraljevič Aleksander s sestro kraljico Heleno, dvorne dame in častniki. Prispeli so tudi srbski ministri in načelniki pravoslavne cerkve. Telovadba je izvrstno uspela, posebno so se odlikovali češki Sokoli. Izredno zanimanje je zbudila srbska sokolska četa iz Skoplja. Občleni so bili mladeniči in dečki v kroj turške pehote z rdečimi fesi na glavi. Predstavljali so macedonski bojni ples z meči ter zaključili svoj nastop s sledečo skupino: Najmanjši deček je splezal na vrh skupine, podalji so mu meč v roko, on pa je z njim pomenljivo zamahnil proti Kosovem polju — vse je pritrjevalo glasno in živahno.

Po telovadbi si je dal predstaviti kraljevič Aleksander predsedništvo češke Sokolske zveze. V fronti so nastopili pred kraljevim pavilonom dr. Scheiner, dr. Vaniček, Mašek, dr. Novotny, Havel, Bilek in Heller. Kraljevič je stopil s tribune, pozdravil je vse in je vsakemu posebej podal roko, izrazil je svoje veliko zanimanje za sokolsko telovadbo ter se zahvalil za prihod in sijajen nastop. Po odhodu dvora je dovolil na željo čeških sokolov general Živković, da smejo navzoči vojni akademiki zaplesati srbsko kolo. Bodoči častniki srbske armade — nad 200 — poskakali so raz tribun, godba je zaigrala in so živahno zaplesali svoj narodni ples. Hipoma so se še ostale tribune izpraznile, vse je hitelo plesat kolo. Mimogrede bodi omenjeno, da je general Živković okrog 50 let star, slok in nenavadno visoke postave ter obče priljubljen srbski general.

Drugi dan je bil izlet na Topčider. Bilo nas je okrog 1200 Sokolov, Čehov, Slovencev, Srbov in Hrvatov. Prišedši mimo vojaškega vežbališča, nas je pozdravil stotnik pehote in je izvedel s svojo četo vojakov novincev prav lepe in z izredno točnostjo izvedene vaje. Nato je pridiral večji oddelci srbske konjenice, in je izvedel pred nami veleznanimive atake v besnem diru, namišljene kavalerijske bitke moč proti moči, vse izborni. Nič ni zaostajala tudi srbska artilerija. Po ogledu kraljevih vrtov v Topčideru smo se vrnili proti poljedevu v mesto na ogled kraljeve palače (konak). Po 10 v od delkih smo si ogledali dvorne sobane in druge zanimivosti, končno pa smo bili vsi skupaj pogosteni na dvoru v hladni senci. Zvečer je bil slavnostni banket, ki ga je priredil mestni zastopnik belgrajski. Poleg sokolskih delegatov so bili navzoči generali, častniki, člani ministrstva, odlični dostojanstveniki in meščani. Poleg drugih govornikov me je najbolj zanimal odlični vodja srbskih vstašev iz Macedonije. Oporozili so me že prej na njega. Bil je že v nešte- jih bitkah s Turki in za priznanje ga je srbska vlada povzdignila v vojvodski stan. Postave je bil srednje, civilno oblečen, prijaznega jugoslovanskega obraza, zagorel, s temno polno brado. V svojem govoru je posebno poudarjal pomen sokolstva.

Drugo jutro ob pol 6. smo se odpeljali v Sofijo. S prvim vlakom Čehi, z drugim Hrvati, tretjim Srbi in Slovenci. Vlak je bil sestavljen

iz vozov prvega in drugega razreda, vsedel si se, kamor si hotel, vožnja po Srbskem in Bolgarskem tja in nazaj je bila za vse Sokole prosta. Opoldne je došel naš vlak v Niš. Kakor udeležniki drugih dveh vlakov, ki so vozili pred nami, smo morali tudi mi izstopiti. Razvili smo zastave ter odkorakali proti bližnji vojašnici z vojaško godbo na čelu. Na desno in levo ob cesti so stali srbski vojniki ter nas pozdravljali. Na vrtu vojašnice je bil pripravljen obed za vse, posedli smo, dve vojaški godbi sta nam igrali. Z jedili so nam stregle gospe častnikov, z vinom in pivom so nas krepčali častniki in vojniki. Umevno je, da je bil potem naš odhod iz Niša poln navdušenja.

Zvečer ob 8. uri smo došli v Caribrod, prvo bolgarsko postajo. Bolgarska vojaška godba je zaigrala »Šumi Marica«. Navdušenih pozdravov ni bilo ne konca ne kraja. Presrečno smo se poslovili od srbskih častnikov in vrlih sinov slovenskega rojaka polkovnika Vukasovića-Stibića. Spremila sta nas do bolgarske meje. Na daljni vožnji so nas pozdravljali bolgarski vojaški oddelki, ki so bili postirani po bližnjih brdih. Proti 10. uri zvečer smo došli v Sofijo. Počasi je vozil vlak v postajo. Iz vsakega voza so vihrale slovanske zastavice. Na peronu je bila natlačena občinstva, večidel »Junakov«; nad 100 zastav bolgarskih telovadnih društev nas je pozdravljalo, ozračje so pretresali »Na zdar«-klici, bolgarske vojaške godbe so igrale slovanske koračnice. Na kolodvoru je nas Slovenec pozdravil naš rojak dr. Ivan Lah, ki je, vračajoč se iz Rusije, na vseslovenskem kongresu v Sofiji se dal časa mudil. Umevno, da smo takoj vprašali za hotele. Toda dr. Lah je vzkliknil: »Vse je prenapolnjeno. Cel Balkan je tu.« In ni se motil; takoj drugi dan smo spoznali, da je to res. Zastopani pa niso bili samo vsi Jugoslovani, temveč tudi daljni Rusi in bratje Čehi. Odkorakali smo v mesto z razvito zastavo pred dom »Junaka«, bolgarskega telovadnega društva. Pred nami je vojaška godba zaigrala »Naprej zastava slave«, za nami pa je vozil izvošček našo prtljago. Dasi že pozno, nas je pričakovalo in pozdravljalo po cestah s kolodvora na tisoče občinstva. Čehi, Srbi, Slovenci in bolgarski »Junaki« smo dobili prenočišča v obsejni vojašnici, v kateri je bilo prostora za tri polke. Pred vhomom je stala vojaška straža, ki je le Sokolom dovolila vhom. Drugi dan dopoldne vršilo se je blagosloavljanje zvezne zastave bolgarskih »Junakov«. Navzoči smo bili vsi Sokoli in Junaki. Po slovesnem cerkvenem obredu pozdravil je navzoče bolgarski naučni minister, poudarjajoč neprecenljivo vrednost telovadbe in sokolske organizacije. Lep je bil tudi pozdrav zastopnika ruskih sokolov, kateri je izročil bolgarski zvezi prekrasno darilo Rusov. Nato se je vršil spreved do spomenika — carja osvoboditelja. Prekrasni so reliefi, predstavljajoči krvave epizode iz junaških osvobodilnih bojev — zlasti izpred Šipke in Plevne. Popoldne je bila na ogromnem telovadišču javna telovadba. Naval občinstva je bil sličen praškim zletom. Karakteristični so bili pri vhomu bolgarski orožniki z »nagajkam« kot reditelji. Pri javni telovadbi je bilo posebno mnogo vojaštva. Javne telovadbe je obiskalo nad 100.000 ljudi. Vse točke telovadbe so vzorno uspela, predvsem so si pa Čehi, kot učitelji sokolstva, ohranili neoporečno prvenstvo.

Posebno zanimivo je bilo bolgarsko kolo, katerega so predstavljali Junaki v bolgarski narodni noši ob zvokih piščalk. Kdo bi se ne navdušil ob pogledu na proste vaje, ki so jih skupno izvajali Čehi, Srbi, Bolgari, Hrvati in Rusi pod vodstvom načelnika »Bolgarske zveze«.

Drugo jutro smo se odpeljali iz Sofije k vojaški slavnosti. Od daleč nas je pozdravljala čez 2000 m visoki ponosni Vitoš. Na obširni planjavi je bila zbrana armada vojaštva. Gostom na čast je bila postavljena slavnostna tribuna. Sokolski spreved se je ustavil nasproti zapovedujočemu generalu, tako da je vse vojaštvo defiliralo med nami in generalom. Divili smo se strumni pehoti, krasni konjenici in topničarskim oddelkom. Zanimivo je, da je vsak polk, prišedši do generala istega pozdravil z glasnim vzklikom. K sklepu je defiliralo krog 2000 bolgarskih Sokolov-Junakov. Opazili smo med njimi dečke, ki so veselo in samozvestno korakali za svojimi zastavami ob zvokih »Šumi Marice«. Zvečer ob 6. je bil v slovanskem domu banket na čast Sokolskim delegatom. Ob 8. uri pa slavnostna predstava v gledališču, katere snov je bila vzeta iz bolgarskih osvobodilnih bojev. Krasni bolgarski jezik je bil nam Slovincem lahko umljiv.

Drugi dan je naš rojak prof. Bezenšek razkazal nam Slovincem narodni in etnografski muzej, obiskali smo poslopje »Sobranja« in razne druge znamenitosti.

Mimogrede omenjeno, da je bila poleg drugih slavnostnih večernih prireditev vsak večer sredi Sofije v mestnih nasadih ob elektrici ni razsvetljava ljudska veselica, ki me je spominjala na Prešernove in podobne slavnosti v naši zvezdi. Paviljoni so imeli napis glavni slovenski mest. Eden je nosil napis Ljubljana, veselil nad prijazno besedo domačo smo se radi ustavili in marsikaj nakupili za spomin na Sofijo.

Slavnosti so bile končane, mnogo se jih je odpeljalo v Carigrad, od tod pa čez Varo ali Adrijno nazaj v domovino jaz pa sem raje se vrnil na svobodnih jugoslovanskih deželah nazaj v Zagorje na Kranjskem k otvoritvi Sokolskega doma.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Kinematograf

s 35 slikami dobi vsak, kdor pošlje 1 krono na naslov:

A. BAJT, Idrija.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

V najem se odda takoj v Planini na Notranjskem

enonadstropna hiša

z več sobami ter z dobro vpeljano gostilno in mesarijo z vsem inventarjem in velikim vrtom.

Naslov pove »Prva anončna pisarna« v Ljubljani, Francišanska ulica 8.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

! Pozor trgovci!

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Posebna specialiteta likerija

Zdravnik elodca

Likor Medicinal

Lovro Sebenik, Šiška pri Ljubljani

Posebna specialiteta likerija

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

E 518/12
34

Dražbeni oklic.

Dne 21. decembra 1912 ob pol 10. uri dopoldne se vrši pri podpisnem sodišču soba št. 8

dražba posestev

a) vl. št. 1078 in b) vl. št. 1082 kranjske deželne deske, obstoječih iz gradu Breitenau z obširnimi gozdovi, polji, vrtovi in travniki, ter lastnim vodovodom, lastnim lovom in lastnim ribštvom in c) pridatki obstoječimi iz konj in gospodarskega orodja.

Posestva, ki se prodajo na tej dražbi so cenjena na:

ad a) na 40.324 K 84 h, ad b) na 215.127 K 84 h, ad c) pripadki na 9.882 K.

Najnižja ponudba znaša:

ad a) 26.884 K, ad b) 143.419 K, ad c) 4.941 K, skupaj 175.244 K

in se pod to ceno ne bo prodajalo.

Dražbeni pogoji posestev in njih se tičeče listnine so kupovalcem pri podpisnem sodišču soba št. 5 med uradnimi urami na vpogled.

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem odd. II,
dne 13. novembra 1912.

Sprememi takoj v trajno delo izurjenega bolj priletnega

ključarskega pomočnika

Jakob Preželj, instalater in ključavničarski mojster v Rudolfovem.

Glavno zastopstvo dunajske družbe

za gradbo centralne ventilacijske kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Tržaška cesta šte. 31

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najdražja in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

Svoje zdravje

podkuplujete in razmetavate svoj prisluženi denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker plete še dandanes drago, brezredilno, živce razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki niso drugega kot barvila. Vzdrnite se, in pite sladni čaj, to je tekoči kruh pripravljen po prednih doktorja pl. Trnkoczy. V promet pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov v toliko, ker date

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutijo bolne, oslabele, revne, namesto silno dražilnih Somatose, Sanatose, Biocitina, redilnih soli, mesnih ekstrakti i. t. d., ki je po obenem okusen in redilen zahtira ali tužina in prihrani 50% na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se vzame tri četrti mleka en četrti sladkorja pa le pol toliko, kakor za kavo. Že tu je prihranek na mleku in sladkorju. Pri dojenčkih in otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno. Ravnotako pri doječih materah in dojkah. Vse to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dr. vno, kar je notarielno potrjeno. Zavoj četrt kg 60 vin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenjati s sladno kavo. — Tovarniške zaloge v

lekarni Trnkoczy v Ljubljani

Kranjsko.

Poskusj zavoj 70 vin., ki se naj vpošleto v znamkah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg. Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII, Josefstädterstrasse 25, III, Radetzkyplatz 4, V, Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.